

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs Octavvs. Vtrum aliqua persona diuina mittatur, nisi ab ea, à qua
procedit æternaliter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82303)

bus significari potuerunt: quamvis inter eos nulla sit separatio, aut diuersitas.

In cor. art. Ad Quartum dicendum, quod personam filij declarari oportuit, ut sanctificationis auctor (ut dictum est. *) Et ideo oportuit, quod missio visibilis filij fieret secundum naturam rationalem, cuius est agere, & cui potest competere sanctificari. Indicium autem sanctificationis esse potuit quacunque alia creatura. Neque oportuit, quod creatura visibilis ad hoc formata, esset assumpta à Spiritu Sancto in unitatem personae, cum non assumeretur ad aliquid agendum, sed ad indicandum tantum. Et propter hoc etiam non oportuit, quod duraret, nisi quamdiu perageret officium suum.

Ad Quintum dicendum, quod illa creatura visibiles formatae sunt ministerio Angelorum: non tamen ad significandum personam Angelum, sed ad significandam personam Spiritus S. Quia igitur Spiritus S. erat in illis creaturis visibilibus, sicut signatum in signo, propter hoc secundum eas Spiritus S. visibiliter mitti dicitur, & non angelus.

Ad Sextum dicendum, quod non est de necessitate inuisibilis missionis, ut semper manifestetur per aliquod signum visibile exterius, sed sicut dicitur prima Corinth. duodecimo. Manifestatio spiritus datur alicui, ad utilitatem scilicet Ecclesiae. Quae quidem utilitas est, ut per huiusmodi visibilia signa fides confirmetur, & propagetur. Quod quidem principaliter factum est per Christum, & per Apostolos, secundum illud Hebraeor. secundo. Cum mirum accepisset enarrari per dominum ab eis, qui audierunt, in nos confirmata est. Et ideo specialiter debuit fieri missio visibilis Spiritus Sancti, ad Christum, & ad Apostolos, & ad aliquos primitivos Sanctos, in quibus quodammodo Ecclesia fundabatur: ita tamen, quod visibilis missio facta ad Christum, demonstraret missionem inuisibilem: non tunc, sed in principio suae conceptionis ad eum facta. Facta autem est missio visibilis ad Christum, in baptismo quidem, sub specie columbae, quod est animal fortundum, ad ostendendum in Christo auctoritatem donandi gratiam per spiritualem regenerationem (unde vox patris insonuit, Hic est filius meus dilectus) ut ad similitudinem unigeniti, alij regenerarentur. In transfiguratione vero, sub specie nubis lucidae, ad ostendendam exuberantiam doctrinae. Unde dictum est. Ipsum audire. Ad Apostolos autem sub specie status, ad ostendendam potestatem ministerij in dispensatione Sacramentorum. Unde dictum est eis: Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis. Sed sub linguis igneis, ad ostendendum officium doctrinae. Unde dicitur, quod coeperunt loqui varijs linguis. Ad patres autem veteris testamenti, missio visibilis Spiritus Sancti fieri non debuit, quia prius debuit perfici missio visibilis filij quam Spiritus Sancti. cum Spiritus Sancti manifestet filium, sicut filius patrem. Fuerunt autem facta visibiles apparitiones diuinarum personarum patribus veteris testamenti. Quae quidem missiones visibiles dei non possunt: quia non fuerunt factae (secundum Augustin. *) ad designandum inhabitationem diuinae personae per gratiam, sed ad aliquid aliud manifestandum.

Sensus quaestii.

SOLA dictio visibiliter indiget explanatione, quae tamen habetur ex littera, & ex notatis supra artic. tertio in titulo. Eandem explicat Torres super hoc articulo.

Forma Textus.

PRIMA CONCL. Conueniens fuit ut inuisibiles missiones diuinarum personarum, secundum ali-

quas visibiles creaturis manifestarentur. Probatur. Inuisibilia Dei oportuit homini per visibilia manifestari; ergo. Probatur antecedens dupliciter. Primum ex communi ratione diuinæ providentiae; Deus prouidet omnibus secundum vniuersumque modum; at modus naturalis hominis est, ut per visibilia ad intelligibilia manuducatur; ergo inuisibilia Dei oportuit homini per visibilia manifestari. Secundò probatur ex simili manifestatione Dei & processione; quia Deus seipsum & processiones aeternas personarum per creaturas visibiles demonstrauit, quibus imaginis aut vestigij similitudinē impressit.

SECUNDA CONCL. Filius origine manifestatus & missus est visibiliter tanquam sanctificationis auctor: sed Spiritus Sanctus tanquam sanctificationis indicium. Probatur. Quia Spiritus S. in quantum procedit ut amor, competit esse sanctificationis donum: filio autem in quantum est Spiritus S. principium, competit esse sanctificationis huius auctorem.

Expositio Textus.

DISSECTATE S. D. de materia praesentis articuli in primo sent. dist. 16. quae vnicuiusque quatuor articulos continet: & 3. par. q. 39. a. 6. 7. & 8. ad quem locum pertinet quaestio hic à recentioribus mota: An colūba in qua apparuit Spiritus S. fuerit verum animal, & vniuersaliter, an quatuor signa visibilis missionis Spiritus S. fuerint veriores, an similitudines earum.

Difficultatem hanc versant hic Torres, Zumel. & Mol. & Suar. lib. 2. cap. 6. Nos eius definitionem proprio loco referuamus.

ARTICVLVS OCTAVVS.

Vtrum aliqua persona diuina mittatur, nisi ab ea, à qua procedit aeternaliter.

AD OCTAUM sic proceditur. Videtur, quod nulla persona diuina mittatur, nisi ab ea, à qua procedit aeternaliter. Quia sicut dicit Aug. * 4. de Trin. Pater à nullo mittitur, quia à nullo est. Si ergo aliqua persona diuina mittitur ab alia, oportet quod sit ab illa.

2. Prat. Mittens habet auctoritatem respectu missi: sed respectu diuinae personae non potest haberi auctoritas, nisi secundum originem. Ergo oportet, quod diuina persona, qua mittitur, sit à persona mittente.

3. Prat. Si persona diuina potest mitti ab eo, à quo non est, nihil prohibebit dicere, quod Spiritus Sanctus detur ab homine, quamvis non sit ab eo. Quod est contra Aug. * 3. de Trin. Ergo diuina persona non mittitur, nisi ab ea, à qua est.

Sed contra est, quod filius mittitur à Spiritu S. secundum illud Isa. 48. Nunc misit me Dominus Deus, & Spiritus eius. Filius autem non est à Spiritu Sancto. Ergo persona diuina mittitur ab ea, à qua non est.

Respondeo. Dicendum, quod circa hoc inueniuntur aliqui diuersimodè locuti esse. Secundum quosdam enim, persona diuina non mittitur nisi ab eo, à quo est aeternaliter. Et secundum hoc cum dicitur, filius Dei missus à Spiritu Sancto, referendum est hoc ad humanam naturam, secundum quam missus est ad predicandum à Spiritu S. Augustin. autem dicit * 2. de Trin. a. quod filius mittitur, & à se, & à Spiritu S. & Spiritus S. etiam mittitur, & à se, & à filio, ut sic mitti in diuinis non conueniat cuiuslibet personae, sed solum personae ab alio existenti: mittere autem conueniat cuiuslibet personae. Vtrumque autem ha-

li. 2. de tri.
c. 17. cir. fin.
102.

233
1. dist. 15. q. 4.
3. Et per q. 4.
10. ar. 4. ad
quatuor.
* li. 4. de tr.
c. vi. in 103.

li. 15. de tr.
c. 26. in 3.

li. 2. de m.
c. 5. per 18.
in 103.

hac

D. 901.

D. 430.

bet aliquo modo veritatem : quia cum dicitur aliqua persona mitti, designatur, & ipsa persona ab alio existens, & effectus visibilis, aut inuisibilis, secundum quem missio diuina personae attenditur. Si igitur mittens designetur ut principium personae, quae mittitur, sic non quilibet persona mittit, sed solum illa, cui conuenit esse principium illius personae. Et sic filius mittitur tantum a patre, d. Spiritus S. autem a patre & filio. Si vero persona mittens intelligatur esse principium effectus, secundum quem attenditur missio, sicut tota Trinitas mittit personam missam. Non d. autem propter hoc, homo dat Spiritum S. quia nec effectum gratiae potest causare. Et per hoc patet solutio ad obiecta.

Forma Textus.

RELATIS duabus oppositis opinionibus, pro utraque respondet duabus conclusionibus.

PRIMA CONCLUSIO est pro priori sententia. Si mittens designetur ut principium personae, quae mittitur, sic non quilibet persona mittit, sed solum illa, cui conuenit esse principium illius personae.

sic filius mittitur tantum a patre, Spiritus sanctus autem a patre & filio.

SECUNDA CONCL. pro sententia D. Augustini est. Si persona mittens intelligatur esse principium effectus, secundum quem attenditur missio, sicut tota Trinitas mittit personam missam. Probatur utraque simul. Cum dicitur aliqua persona mitti, designatur & ipsa persona ab alio existens, & effectus visibilis aut inuisibilis, secundum quem missio diuinae personae attenditur; ergo si mittens, &c.

Expositio Textus.

PRO HUIUS a. intelligentia legenda sunt ea, quae supra diximus in contr. ad i. a. huius q. quibus consonant ea quae notat Iauel. super hoc a.

Difficultatem tactam in tertio argumento tractat S. D. in i. dist. 14. a. vincto.

ET HAEC sufficient pro Commentariis huius tractatus, ad laudem & gloriam SS. Trinitatis, & Catholicae fidei exaltationem, & doctrinae D. Th. Aq. D. A. & diuinae voluntatis interpretis amplitudinem.

TRACTATUS DE CREATIONE.

QUAESTIO XLIV.

De processione creaturarum a Deo, & de omnium entium prima causa, in quatuor articulos diuisa.

POST considerationem diuinarum personarum, considerandum restat de processione creaturarum a Deo. Erit autem haec consideratio tripartita, ut primo consideretur de productione creaturarum. Secundo, de earum distinctione. Tercio, de conseruatione, & gubernatione. Circa primum tria sunt consideranda. Primo quidem, quae sit prima causa entium. Secundo, de modo procedendi creaturarum a prima causa. Tercio vero de principio durationis rerum.

Circa primum queruntur quatuor.

Primo, Vtrum Deus sit causa efficiens omnium entium.

Secundo, Vtrum materia prima sit creata a Deo, vel sit principium ex quo coordinatum ei.

Tercio, Vtrum Deus sit causa exemplaris rerum, vel sint alia exemplaria praeter ipsum.

Quarto, Vtrum ipse sit causa finalis rerum.

Ordo quaestionis, & articulorum.

QUONIAM ut ait S. D. infra q. 45. a. 6. diuinae personae secundum rationem suae processionalis habent causalitatem respectu creationis rerum: ideo considerata processione diuinarum personarum, & omnibus ad earum rationem ac notitiam pertinentibus, agit de processione creaturarum a Deo. Bannes aliam reddit rationem ex differentia Theologiae ac Metaphysicae, de qua diximus supra in introductione secunda quaestionis.

Distinguit autem tractatum hunc de rerum creatione in tria praecipua capita, quorum ordo quamquam satis euidens, explicabitur in singulorum exordio. Huius vero quaestionis articulorum series est. Nam primo conuenit Deo

C ratio causae efficientis, ex hoc quod est ipsum, esse per essentiam, per se subsistens & maxime ens. Deinde ut effectus quilibet a Deo productus determinatam formam consequatur, necesse est in diuina mente praexistere rationes omnium rerum, quas ideas & formas dicimus exemplares. Denique, quoniam omne agens agit propter finem; postremo quaeritur, num Deus sit causa finalis omnium. Cōstat autem naturalem agentis perfectionem & virtutem in eo praecedere rationem idealem, & quod utrumque praecedit rationem finis secundum esse: quamuis omnium prima sit finis causalitas in intentione; sed quia Deo absolute & simpliciter conuenit ratio efficientis & exemplaris, ratio vero finis, id est, ad finem ordinari, non conuenit Deo absolute considerato, sed solum quantum ad eius actionem: non ut res est, sed ut actio formaliter est: ideo postremo loco de finali causa differitur. His adde notioem nobis esse rationem efficientis causae, quam finalis: Hanc enim ex efficiendi notificamus. Agit itaque S. D. primo de Deo, prout est rerum omnium causa in primo articulo: deinceps in 2. quaerit, vtrum materia prima sit a Deo creata, ob singularem de eius esse & productione difficultatem.

ARTICVLVS PRIMVS.

E Vtrum sit necessarium, omne ens esse creatum a Deo.

AD Primum sic proceditur. Videtur, quod non sit necessarium omne ens esse creatum a Deo. Nihil enim prohibet inueniri rem sine eo, quod non est a. 2. & 3. de ratione rerum: sicut hominem sine albedine. Sed habetudo causati ad causam non videtur esse de ratione entium, quia sine hac possunt aliqua entia intelligi: ergo sine hac possunt esse. Ergo nihil prohibet esse aliqua entia non creata a Deo.

2. Praeterea. Ad hoc aliquid indiget causa efficiente, ut sit. Ergo quod non potest non esse, non indiget causa effici.

Gg 3

sa effi.